

E E S S Ö N A

Materjalistlikul ajajärgul, nagu seda praegu elame, on inimesed koormatud muredega peamiselt oma isikliku heaoleku eest. Terwe elukorraldus kui ka mõtlemisviis on sihitud ainult "täna-sele" päewale.

Puudub aeg kui ka tahtmine wahest tähelepanu pöördada kaugemale edasi ja ka tagasi, - hetkeks seisatada ja meeldetuletada: kust ma tulin ja kuhu ma lähen. Ja kas see "mina", kes tänapäew tegutseb, on kuidagi seotud peale ärisõprade ja naabrite ka weel mõne teise inimesega sidemetega, mis ulatuvad tänapäewast kaugemale.

Kes olid minu wanemad ja minu esiwanemad ning kes on minu sugulased ? -

See küsimus peaks huwitama igaühte. Peale puhta ajalooõlise kui ka waimlise naudinguga pakub selle küsimuse juurdlemine ka teatawaid realseid huwisi.

Nimelt, on küllalt tähtis teada oma esiwanemate ja lähemate sugulaste hingelisi ja kehalisi omadusi, nende häid ja ka halbu kalduwusi, et selle järele ennast paremini tunda, oma terwise järele walwata ning elukutset walida. -

Kaugema aja eest tagasi kõigi esiwanemate üle andmeid koguda on pea wõimata, esiteks, andmete puudulikkuse ja, teiseks, juba selle töö suure ulatuse tõttu.

Näituseks, kui lugeda 10 põlwe tagasi, kes elasid wiimase 300 aasta jooksul, siis kogub esiwanemaid 2046 inimest, ja 10 põlwe tagasi pidid nendest korruga elama 1024 inimest. Kui siia juurde arwata weel nende wanemaid ja lapsi, siis kogub terwe walla rahwas.

Kui aga wõtta 20 põlwe tagasi, kes elasid umbes 600 aasta jooksul, siis saame kokku 2.097.750 esiwanemat, ja 20 põlwe tagasi pidid nendest korruga elama 1.048.896 inimest, s.o. umbes sama palju, kui terwe Eesti riigi kodanikkude üldarw. -

Loomulikult polnuwad need 10 ega 20 põlwe kõik wõhiwõõrad waid omawahel abiellusiwad ka kaugelt sugulased ja nõnda wäheneks märksa esiwanemate üldarw, kuid siiski ka 10 põlwe esiwanemate kogu oleks liiga suur selleks, et neid jõuda kõiki tundma õppida.

Uurimise alla wõiks tulla küll ainult üksikud liinid ja peamiselt mees-liinid, kuna naisliinid wane-

-ma aja eest on üldise raske jälgida nimede muutumise tõttu abiellumise korral.

Dokumentidest võivad uurimise juures abiks olla peamiselt kiriku raamatud ja rewisjoni lehed ning wanad mõisa ja wallawalitsuste aktid.

Maarja-Magdaleena kiriku raamatud ulatuvad tagasi kuni 1727 aastani ja Palamuse omad - kuni 1739 aastani. Nendest võib veel leida tolleaegsete inimeste isade ja emade nimesi, kes võisid sündinud olla umb. 1650 aasta ümber.

Wanemad kiriku raamatud näwinesid Suure Põhja sõja ajal 1700 - 1721 a. - Sellega on siis igasuguste uurimustele piirid pandud.

Seniste tööde juures Jürgensonide liini uurimisel olen kasutanud Maarja-Magdaleena ja Palamuse kiriku raamatuid prof. Tennmani ja õpetaja Keeremi lahkel wastutulekul kuni 1833 aastani tagasi. Samade kirikute wan emaid raamatuid kuni eelpool tähendatud kõlge wanemate aastateni ja rewisjoni lehti 1811 - 1850 aastani olen leidnud Riigi Keskarhiwis, Tartus.

Kümmenthalide perekonna asjus on ka läbiuuritud Tartu-Jaani, Tartu-Maarja kui ka Kodawere kiriku raamatud.

Perekondade jälgimine alates 1826 aastast, kus kõigile perekonna nimed pandi, on teatud wilumuse juures üsna kerge. Tarwis ainult harjuda kirikuõpetajate wanade käekirjadega ja märkustega. Ka selleaegne saksakeel, milles kiriku raamatud peetud, on praegusega pea ühesugune.

Tagasi poole 1826 kuni 1727 aastani on juba tarwis väga palju tööd ja püsiwust. Siin tuleb põhjalikult uurida kiriku õpetajate käekirju, wanaaegset saksakeelt ja erilisi sõnalühendusi enne, kui üldse midagi arusaada.

Sellajal nimetati inime si nende ristinime, isanime ja ka asukoha järele, näit. Rehhe Jaan, Rehhe Jaani Maddi; ehk Taaweti Toomas ja tema poeg - Taaweti Tooma Jaan.

Segadust sünnitawad ka selleaegsed wõrdlemisi tihti ettetulewad ühesugused nimed ja suur laste sündi- ning suremus. 12-ne lapsega perekond ei ole haruldane. Kuid nende laste hulgast jäid ellu tihti ainult pooled. Surnud lapse nimi anti järgmisele uuesti sündinule ja nõnda kordusid perekonnas tihti ühed ja samad nimed.

Tuleb tihti ette, kus nime järele oletades arwad leidnud olema oma esiwanema ja tema sündimise aja, kuid alles peale pikka waewa, kindlaks tehes terve I2-ne liikmelise perekonna sündiwuse ja surewuse, selgub, et esialgselt arwataw "esiwanem" on surnud juba I $\frac{1}{2}$ aastasena.

Enne iga "esiwanema wastuwõtmist" tuleb uurida täpse lt kõik tema perekonna eluawaldused, nagu sündimise d. leeris käimised, abiellumised ja suremised ja kui siis kõik andmed on kooskõlas, alles siis võib seda esiwanemat "omaks" tunnistada.

Praegusaja inimeste seletustest olen kasu^{Tanud} peamiselt oma ema mälestusi, siis weel isa, ema isa kui ka teiste wanemate inimeste jutustusi.

Käesolew töö on nõudnud palju waewa ja kulu. Olen siiski seda kõike ohwerdanud heameelega oma kalli esiwanemate mälestuste jäädwustamiseks.

Kogutud on siiski weel kõigest üks wäikene osa. Pea kõik võimalikud andmed on kogutud ainult Jürgensoni liini mees-esiwanemate üle. Siin võib ka weel täiendusi leida endiste mõisate, kui ka wallawalitsuste dokumentide hulgast, mis seni weel läbi uurimata.

Kõik teised liinid on weel poolikud ehk koguni alustamata. Mull on kawas ajajooksul ka teisi liinisi uurida ja saadud andmeid koguda järgmistesse kaustadesse.

Kõigi seni kogutud andmete waral wõin rõõmuga tähendada, et ei ole leidnud oma esiwanemate hulgast kurikalduwustega ega pärandatawate haigustega isikuid. Kõik nad on olnud töökad ja elus edasijõudjad inimesed. Ka "teadmiste ja oskuse" poolest on nad olnud enamikus paremate hulgast, nagu kiriku raamatute mätkuste järele wanemate inimeste kohta seda otsustada võib.

Nemad kõik on ausasti ja hoolikalt oma kohuseid täitnud oma laste ja lastelaste heaks käekäiguks. Andku Saatus meile jõudu ja õnne nendest mitte pahemaks osutada.

Olgu Kodumaa Muld Teile Kerge . - -

Minu Kalli ISA surmapäewa mälestuseks,

Tallinnas, 8. aprillil 1930 a.